

PIEŅEMTIE TEKSTI

P9_TA(2019)0020

Augu un pēc būtības bioloģisku procesu patentspēja

Eiropas Parlamenta 2019. gada 19. septembra rezolūcija par augu un pēc būtības bioloģisku procesu patentspēju (2019/2800(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 2012. gada 10. maija rezolūciju par pēc būtības bioloģisku procesu patentēšanu¹,
- ņemot vērā 2015. gada 17. decembra rezolūciju par patentiem un augu selekcionāru tiesībām²,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 6. jūlija Direktīvu 98/44/EK par izgudrojumu tiesisko aizsardzību biotehnoloģijā³, jo īpaši tās 4. pantu, kurā noteikts, ka pēc savas būtības bioloģiskos procesos iegūti produkti nav patentējami,
- ņemot vērā 1973. gada 5. oktobra Eiropas Patentu konvenciju (EPK), jo īpaši tās 53. panta b) punktu,
- ņemot vērā EPK īstenošanas noteikumus, jo īpaši to 26. pantu, kurā noteikts, ka attiecībā uz Eiropas patentu pieteikumiem un patentiem attiecībā uz biotehnoloģijas inovācijām Direktīva 98/44/EK ir jāizmanto kā interpretācijas palīgīdzeklis,
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 8. novembra paziņojumu par dažiem pantiem Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 98/44/EK par izgudrojumu tiesisko aizsardzību biotehnoloģijā⁴,
- ņemot vērā Padomes 2017. gada 1. marta secinājumus par Komisijas paziņojumu par dažiem pantiem Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 98/44/EK par izgudrojumu tiesisko aizsardzību biotehnoloģijā⁵,

¹ OV C 261 E, 10.9.2013., 31. lpp.

² OV C 399, 24.11.2017., 188. lpp.

³ OV L 213, 30.7.1998., 13. lpp.

⁴ OV C 411, 8.11.2016., 3. lpp.

⁵ OV C 65, 1.3.2017., 2. lpp.

- ņemot vērā Eiropas Patentu organizācijas Administratīvās padomes 2017. gada 29. jūnija lēmumu, ar ko tiek grozīts Eiropas Patentu konvencijas (EPK) īstenošanas noteikumu 27. un 28. pants (CA/D 6/17)¹,
 - ņemot vērā atzinuma pieprasījumu, ko EPO priekšsēdētājs² ir nosūtījis EPI Paplašinātās apelācijas padomei (3.3.04.) saistībā ar vairākiem jautājumiem, kas skar Eiropas Patentu iestādes (EPI) Tehniskās apelācijas padomes 2018. gada 5. decembra lēmumu lietā T-1063/18,
 - ņemot vērā Padomes 1994. gada 27. jūlija Regulu (EK) Nr. 2100/94 par Kopienas augu šķirņu aizsardzību³ (turpmāk — Padomes Regula (EK) Nr. 2100/94), jo īpaši tās 15. panta c) un d) punktu, kas paredz izņēmumu attiecībā uz selekcionāriem,
 - ņemot vērā Nolīgumu par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem, tostarp tirdzniecību ar viltotām precēm (*TRIPS*) un jo īpaši Nolīguma 27. panta 3. punktu,
 - ņemot vērā Reglamenta 136. panta 5. punktu un 132. panta 4. punktu,
- A. tā kā brīva piekļuve bioloģiskam materiālam (tostarp augu pazīmēm) ir būtiska, lai veicinātu Eiropas augu selekcijas nozares un lauksaimniecības nozares inovācijas spēju, to konkurētspēju un jaunu augu šķirņu izstrādi ar mērķi pasaulē garantēt pārtikas nodrošinājumu, novērst klimata pārmaiņas un nepieļaut monopolus selekcijas nozarē, vienlaikus nodrošinot vairāk iespēju MVU un lauksaimniekiem;
 - B. tā kā jebkāds aizliegums vai mēģinājums ierobežot ģenētisko resursu pieejamību var novest pie pārmērīgas tirgus koncentrācijas augu selekcijas jomā, un tas kaitētu konkurencei tirgū, patērētājiem, Eiropas iekšējam tirgum un pārtikas nodrošinājumam;
 - C. tā kā patenti, kas piešķirti pēc būtības bioloģiskos procesos iegūtiem produktiem, vai tradicionālajai selekcijai vajadzīgam ģenētiskajam materiālam, ir par iemeslu tam, ka netiek piemērots EPK 53. panta b) apakšpunktā un Direktīvas 98/44/EK 4. pantā noteiktais izņēmums;
 - D. tā kā nedrīkst ļaut patentēt pēc būtības bioloģiskos procesos iegūtus produktus, piemēram, augus, sēklas, dabiskās pazīmes un ģēnus;
 - E. tā kā augu un dzīvnieku selekcionēšana ir process, ko lauksaimnieki un lauku iedzīvotāji ir praktizējuši kopš lauksaimniecības pirmsākumiem, un tā kā nepatentētu šķirņu un selekcionēšanas metožu neierobežota lietošana ir svarīga ģenētiskajai daudzveidībai;
 - F. tā kā Direktīva 98/44/EK reglamentē biotehnoloģiskās inovācijas un jo īpaši gēnu inženieriju;
 - G. tā kā savā 2016. gada 8. novembra paziņojumā Komisija secina, ka ES likumdevēju nodoms, pieņemot Direktīvu 98/44/EK, bija nepieļaut patentu piešķiršanu produktiem, kas iegūti, izmantojot pēc būtības bioloģiskus procesus;

¹ EPO Oficiālais Vēstnesis, A56, 31.7.2017.

² EPO Oficiālais Vēstnesis, A52, 31.5.2019.

³ OV L 227, 1.9.1994., 1. lpp.

- H. tā kā savos 2017. gada 3. februāra secinājumos Padome atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu; tā kā visi iesaistītie ES likumdevēji ir skaidri pauduši to, ka ES likumdevēju nodoms, pieņemot Direktīvu 98/44/EK, bija nepieļaut patentu piešķiršanu produktiem, kuri iegūti pēc būtības bioloģiskos procesos;
- I. tā kā EPI Administratīvā padome 2017. gada 29. jūnijā grozīja EPK īstenošanas noteikumu¹ 27. un 28. pantu, lemjot, ka aizliegts patentēt augus un dzīvniekus, kas iegūti pēc būtības bioloģiskos procesos;
- J. tā kā 38 EPK līgumslēdzējas puses ir apstiprinājušas, ka to valsts likumi un prakse ir pielāgoti tam, lai no patentspējas efektīvi izslēgtu pēc būtības bioloģiskos procesos iegūtus produktus;
- K. tā kā EPK līgumslēdzējas puses ir paudušas bažas saistībā ar juridisko nenoteiktību, ko izraisījis EPI Tehniskās apelācijas padomes (3.3.04) 2018. gada 5. decembra lēmums lietā T-1063/18²,
- L. tā kā šo lēmumu EPO priekšsēdētājs 2019. gada martā Administratīvā padomes 159. sanāksmes laikā iesniedza izskatīšanai EPI Paplašinātajai apelācijas padomei,
- M. tā kā daudzi pieteikumi produktiem, kas iegūti pēc būtības bioloģiskos procesos, tiks izskatīti tikai pēc EPI attiecīgā lēmuma pieņemšanas, liekot pieteikumu iesniedzējiem, kā arī visiem tiem, kurus skars šie patenti, nepacietīgi gaidīt juridisko noteiktību attiecībā uz 28. panta 2. punkta spēkā esamību;
- N. tā kā gan saskaņā ar *UPOV* konvenciju izveidotās starptautiskās augu šķirņu aizsardzības sistēmas, gan saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2100/94 izveidotās ES sistēmas pamatprincips ir — augu šķirnes īpašnieks nevar liegt citiem izmantot ar patentu aizsargātu augu šķirni turpmākās selekcijas darbībās,
1. pauž nopietnas bažas par EPI Tehniskās apelācijas padomes (3.3.04.) 2018. gada 5. decembra lēmumu (T 1063/18), kas rada juridisku nenoteiktību,
 2. atgādina, ka augu un dzīvnieku šķirnes, tostarp to daļas un pazīmes, pēc būtības bioloģiski procesi un šādos procesos iegūti produkti saskaņā ar Direktīvu 98/44/EK un ar ES likumdevēju nodomu nekādā gadījumā nedrīkst būt patentējami;
 3. uzskata, ka EPI iekšējie lēmumu pieņemšanas noteikumi nedrīkst mazināt Eiropas patenta tiesību demokrātiski leģitīmo kontroli un to interpretāciju, kā arī likumdevēju nolūku, kas tika izskaidrots Komisijas 2016. gada 8. novembra paziņojumā par dažiem pantiem Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 98/44/EK par izgudrojumu tiesisko aizsardzību biotehnoloģijā,
 4. uzskata, ka jebkādi centieni patentēt tradicionālās selekcijas, tostarp krustošanas un selekcionēšanas, rezultātā iegūtus produktus vai tradicionālai selekcijai nepieciešamo ģenētisko materiālu apdraud iespēju piemērot EPK 53. panta b) punktā un Direktīvas 98/44/EK 4. pantā noteikto izņēmumu;
 5. aicina Komisiju un dalībvalstis darīt visu iespējamo, lai nodrošinātu juridisku skaidrību

¹ EPO Oficiālais Vēstnesis, A56, 31.7.2017. (CA/D 6/17).

² <https://www.epo.org/news-issues/news/2019/20190329.html>.

par to, ka EPI ir aizliegts patentēt produktus, kas iegūti pēc būtības bioloģiskos procesos;

6. atzinīgi vērtē Komisijas 2016. gada 8. novembra paziņojumu, kurā precizēts, ka ES likumdevēju nodoms, pieņemot Direktīvu 98/44/EK, bija nepieļaut patentu piešķiršanu produktiem, kuri iegūti pēc būtības bioloģiskos procesos; atzinīgi vērtē to, ka EPK līgumslēdzējas valstis pieskaņo savus tiesību aktus un praksi, kā arī EPI Administratīvās padomes lēmumu precizēt EPK 53. panta b) punkta darbības jomu un nozīmi attiecībā uz izņēmumiem no patentspējas;
7. aicina Komisiju un dalībvalstis aizsargāt Eiropas augu selekcijas nozares un lauksaimniecības nozares inovācijas spēju un visas sabiedrības intereses, kā arī nodrošināt, ka Savienība efektīvi saglabā garantētu piekļuvi materiālam, kas iegūts pēc būtības bioloģiskos procesos, un tā izmantošanu augu selekcionešanai, lai tādējādi attiecīgos gadījumos neliktu šķēršļus dalībvalstu praksei — garantēt lauksaimnieku tiesības un izņēmumu attiecībā uz selekcioniem;
8. mudina Komisiju līdz 2019. gada 1. oktobrim iesniegt *amicus curiae* vēstuli EPI Paplašinātajai apelācijas padomei, apstiprinot secinājumus, kas iekļauti Komisijas 2016. gada paziņojumā par to, ka ES likumdevēju nodoms, pieņemot Direktīvu 98/44/EK, bija nepieļaut patentu piešķiršanu produktiem, kas iegūti pēc būtības bioloģiskos procesos, un pievienot šo rezolūciju savam paziņojumam;
9. aicina EPI Paplašināto apelācijas padomi selekcioni, lauksaimnieku un visas sabiedrības interesēs nekavējoties atjaunot juridisko noteiktību, sniedzot pozitīvu atbildi uz jautājumiem, ko EPO priekšsēdētājs ir nosūtījis Paplašinātajai apelācijas padomei;
10. aicina Komisiju aktīvi sadarboties ar trešām valstīm, vedot sarunas par tirdzniecības un partnerattiecību nolīgumu noslēgšanu, lai panāktu, ka pēc būtības bioloģiskiem procesiem un to rezultātā iegūtiem produktiem nav patentspējas;
11. aicina Komisiju daudzpusējās sarunās par patentu tiesību saskaņošanu censties panākt, lai tiktu noteikts, ka pēc būtības bioloģiskiem procesiem un to rezultātā iegūtiem produktiem nav patentspējas;
12. aicina Komisiju ziņot par to, kā attīstās patentu tiesības biotehnoloģijas un gēnu inženierijas jomā un kāda ir šo tiesību ietekme, kā noteikts Direktīvas 98/44/EK 16. panta c) punktā un kā to pieprasījis Parlaments savā 2015. gada 17. decembra rezolūcijā par patentiem un augu selekcioniem tiesībām, un turpināt analizēt jautājumus, kas saistīti ar patentu aizsardzības darbības jomu;
13. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Komisijai iekļaušanai rakstiskā paziņojumā EPI Paplašinātajai apelācijas padomei līdz 2019. gada 1. oktobrim, kā arī nosūtīt to Padomei.